

Smal vasspest *Elodea nuttallii*

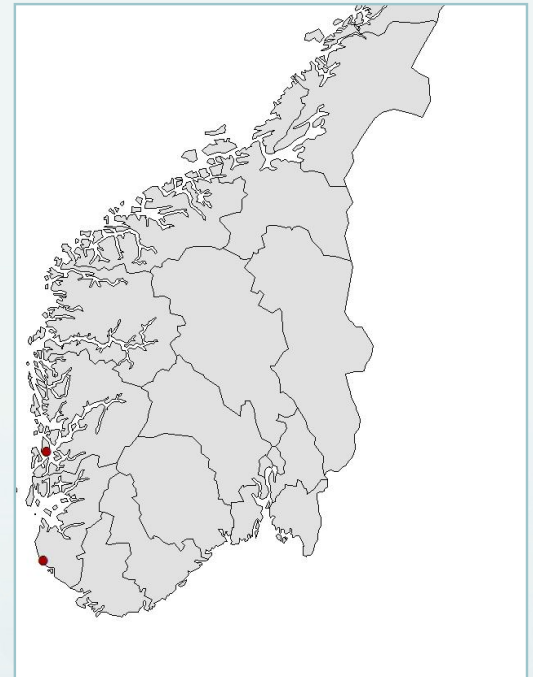
Fremmed art

Smal vasspest er svært lik vasspest og ble introdusert til Norge rundt 2005. Arten er pr. november 2011 kjent fra 3 lokaliteter i 2 fylker. Vi forventer at den har samme potensielle som probleplante som vasspest.

Status

Risikovurdering 2012: Svært høy risiko (SE)

Lokaliteter for smal vasspest (*Elodea nuttallii*) pr. 2011

Kjennetegn

Smal vasspest er en vannplante tilhørende langskuddsplantene (elodeidene). Den vokser helt under vann og skuddene kan bli flere meter lange. Skuddene er mørkegrønne, og har bladkranser med tre ovale og fint taggete blader i hver krans. Smal vasspest er svært lik vasspest, men har noe kortere og smalere blad. Bladene er 6-13 mm lange og ca. 1.5 mm brede. Smal vasspest er særbu, dvs. med separate han- og hunplanter, men bare hunplanter er registrert i Europa. Planten blomstrer i juni-august med lys fiolette blomster.

Utbredelse

Smal vasspest er naturlig hjemmehørende i Nord-Amerika, i områder med et temperert klima. I Europa ble den først observert i England i 1914, men ble den gang identifisert som *Hydrilla verticillata* og først bestemt til smal vasspest i 1974. Arten er siden spredt til en rekke europeiske land. Det første funn av arten i Skandinavia er fra Danmark i 1974, deretter Sverige i 1991. Den er så langt ikke registrert i Finland.

Vasspesten ble første gang registrert i Norge i 2006 og finnes nå i Rogaland og Hordaland.

Biologi

Planten tåler frost og tørke dårlig og vil ikke kunne overleve i temporære lokaliteter, som er utsatt for lange tørkeperioder eller frost. Masse-fore-komsten av smal vasspest i Bjårvatn i Rogaland viser at den kan danne store bestander i innsjøer med et kalkinnhold rundt 4 mg Ca/l. Hvorvidt den vil kunne danne bestander ved enda lavere kalkinnhold, er usikkert. Vi antar at smal vasspest har til-svar-ende næringskrav som vasspest, og næringsinnholdet i Bjårvatn (20-30

µg P/l) anses derfor ypperlig for utvikling av bestander av arten. Smal vasspesten ser ut til å tåle noe brakt vann.

Bestandsstatus

Smal vasspesten finnes pr 2011 bare på 3 lokaliteter i Norge; Bjårvatn og Fuglestadåna i Rogaland og Årdalsvatn i Hordaland. Arten danner massebestand i Bjårvatn og er i spredning i Årdalsvatn.

Spredning

Vasspest spres med skuddfragmenter eller vinterskudd. For å fungere som spredningsenhet er det tilstrekkelig at plante-fragmentet er et par cm langt, og inneholder anlegg for sideskudd og adventivrøtter. Det er usikkert hvordan smal vasspest kom til de norske lokalitetene, men det antas at den er spredt dit med mennesker, kanskje med fuktige fiskeredskaper eller med levende agn. Spredning direkte fra utlandet til Årdalsvatn er like sannsynlig som spredning fra Bjårvatn.

Når planten først er etablert i et vassdrag spres den med vannet videre nedover vassdraget. Skudd kan rives løs ved flom, kraftig

Smal vasspest fra Bjärvatn i Rogaland (foto: Svein Dam Elnan)

bølgeaktivitet o.l. og ved beiting fra svaner og andre vannfugl. Løse revne skudd dan-ner lett adven-tivrøtter og kan rotfeste seg på nye steder. De siste 20 årene har smal vasspest blitt mer og mer utbredt i Europa og på flere lokaliteter har den erstattet vasspest. I England er det indikasjoner på at smal vasspest erstattes eller utkonkurreres av en annen fremmed art; *Lagarosiphon major*.

Effekter på biologisk mangfold

Utbredelse av smal vasspest er undersøkt i Bjärvatn, og det antas at den vil fortrenge stivt brasmegras (*Isoetes lacustris*) her, men det er foreløpig for kort tid siden invasjonen til å kunne dokumentere dette. I Ärlandsvatn finnes rødlistearten soleigro (*Baldellia repens*). Hvilke effekt vasspesten kan få for denne er uklart. Forøvrig ser det ut til at smal vasspest fortrenger vasspest fra flere lokaliteter i sentrale og søndre deler av Europa.

Referanser

- Ihlen, P.G. & Eilertsen, L. 2012. Vasspest i Vigdarvatnet i Sveio og smal vasspest i Ådlandsvatnet i Stord: status for utbredelse 2012 og forslag til tiltak. Rådgivende Biologer AS. Rapport nr. 1489.
- Imesland, S. 2008. Smal vasspest *Elodea nuttallii* ny for Norge i Fuglestadåna på Jæren – og generelt om vasspest på Jæren. *Blyttia* 66(2): 134-135.
- Josefsson, M. 2011. NOBANIS - Invasive Species Fact Sheet – *Elodea canadensis*, *Elodea nuttallii* and *Elodea callitrichoides* – NOBANIS www.nobanis.org, Date of Accessx/x/201x.
- Mjelde, M. 2009. Smal vasspest (*Elodea nuttallii*) i Bjårvatn. Forekomst og dybdeutbredelse av vannvegetasjon 2008. NIVA-rapport Inr. OR-5731.
- Mjelde, M. 2010. Fremmede arter i Norge: vasspest og smal vasspest. Foredrag på Dagsseminar om framande arter i Rogaland. 27. april 2010.
- Mjelde, M., Berge, D., Edvardsen, H. 2011. Handlingsplan mot vasspest (*Elodea canadensis*) og smal vasspest (*Elodea nuttallii*) i Norge. Direktoratet for Naturforvaltning. *På høring*
- Mjelde, M. 2006. Vasspest (*Elodea canadensis*) og Smal vasspest (*Elodea nuttallii*) Jæren 2006. NIVA Rapport 5295-2006.